

izbaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Bokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostolpne petit vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih gorških trafikah.

K spremembam v poslaništvih.

Pri vsem tem, da smo igrali precej klaverno politično vlogo v zadnjih balkanskih dogodkih in da smo ravno radi tega tam doli tudi zaigrali svojo važno postojanko, vendar radi tega ne smemo vreči puške v koruzo in gledati brezposelno v zrak. Ravno radi zadnjih neuspelov je treba še bolj trdno prijeti za politično oralo in začrtati krepko in globoko brazdo, da našim sosedom pokažemo, da se ne mislimo opustiti vaje, ampak da smo res še vedno velevlast, ki ve, kaj hoče, in zna svoje načrte tudi primerno izvesti. Naša zunanja politika potrebuje nujno preureditve, kajti ako gremo po stari poti naprej, pač ne bomo prišli nikamor. Tu ne pomagajo nobene fraze in prazne besede, tu je skrajni čas, da se začne že resno delo. Ako tega ne storimo v najkrajšem času, potem bo bržkone prepozno in naša beseda v zboru držav ne bo imela več tiste tehtne veljave, kot bi nam sicer pristojala. Korenita sprememba je potrebna, pa naj velja tudi to ali ono ministersko glavo.

V tem oziru se nam zdi, da bi prav za potrebo enkrat nekoliko preustrojili naša poslaništva, to je zastopništva naše države v tujih deželah. Zadnje dni se je o tem sicer nekoliko pisalo po listih, a zdi se vendar, da bo ostalo vse pri starem. Za nas je poslaništvo v Belgradu eno najvažnejših, ker od tam obvlada pravzaprav inteligenca in razborit diplomat ves Balkan in še dalje. Seveda bi tam moral biti tudi mož, ki bi ta Balkan poznal, mož, ki pozna razmere v Srbiji in ve, kakšni so tam naši interesi. Žalibog pa je navadno ravno narobe. Pred sedanjim poslanikom je bil v Belgradu naš zastopnik mažarski magnat grof Forgach, ki je bil započel oni nesrečni proces radi srbskih »veleizdajnikov«, ki je blamiral najbolj Forgacha samega. Politično važno je pri tem, da Forgach sploh ni poznal razmer v Srbiji in ni vedel, kaj se godi okoli njega. Drugače bi pač ne bil začel tiste pravde, ki je pokazala ravno njegovo nezmožnost. To so uvideli tudi vi-

šji krogi in grof Forgach je bil poslan v Draždane, kjer je bil v političnem oziru seveda prva ničla.

Za njim je prišel pl. Ugron, mož, ki je bil v Belgradu ravno v najbolj kritičnih dnevih, ko smo se s Srbi že takorekoč držali za tilnik. Ta gospod je kakor so pisali in še pišejo o njem listi ravno tak politik in diplomat kot je bil njegov prednik. Srbskega jezika in srbskih razmer sploh ne pozna, srbskih listov sploh ne čita, in vse kar se godi v Srbiji, zve on iz dunajskih listov. Da tak mož ni vtegnil in znal zastopati naših avstrijskih koristi na Balkanu, to je pač jasno; posledice tudi niso izostale. Danes ima Nemčija po zaslugah svojega konzula v Belgradu v Srbiji krasne trgovske zveze, mi pa, ki smo prvi sosede, ne dobimo nobene naročbe.

Kakor že prej večkrat je tudi zadnje dni prišlo zopet na dan vprašanje, kako naj bi se končno vendar sporazumeli z Rusijo. Jasno je namreč, da moramo priti s to državo enkrat vendar na jasno. Ako hočemo mi na Balkanu še kaj veljati, potem gre pot edino skozi Petrograd, kjer se stekajo nitke balkanske politike, naj reče kdo, kar hoče, tudi če se kak nemški časnikar prav na glavo postavi. **V Petrogradu moramo iskati trdnih tal za nadaljna politična pota** in zato bi bilo tudi seveda potrebno, da pride v Petrograd kot naš diplomatični zastopnik eden izmed prebranih naših politikov, kajti navaden naslov »grof« ali »baron« k temu prav nič ne pripomore. Sedanji ruski zunanji minister Sasonov je pretkanec prve vrste in poleg njega je tam gori še francoski poslanik Delcassé, eden največjih političnih lisjakov cele Evrope. V takih okoliščinah je našemu poslaniku grofu Thurn postal nekoliko pretesno in zato se bo iz »družinskih« ozirih poslovil iz Petrograda in bržkone od diplomacije sploh. Na njegovo mesto pa naj pride sedanji poslanik v Bukareštu Fürstenberg, mož, ki je tako slabo vodil naše interese v zadnji krizi, da jih je čisto zavozil.

Nehote se vprašamo, ali res nimamo bolj sposobnih ljudi za tako važno, bi rekli skoro najvažnejše mesto naše zunanje politike. Ker v Bukareštu ni

zmogel, potem naj pride Fürstenberg v Petrograd med prebrisane in pretkane lisjake, ki jim je presneto malo mari, ali je kdo grof ali baron. Tam se gre za pretkanost in politično zmožnost, ne pa za to, ali mu zlata uniforma lepo stoji, ali če je dovolj plemenite krvi ali ne.

Preustrojitev je potrebna, smo rekli že zgoraj in rečemo še vedno. Toda pri teh reformah naj bi se vendar storilo kaj na boljše, ne pa na slabejše. V diplomacijo in v politiko naj pridejo ljudje, ki res kaj znajo, ne pa razni Forgachi, Ugroni itd. Na ta način si bomo politično stališče še bolj otežili in našim besedam bo še težje dati tudi primeren povdarek. Bojimo se le, da bomo lezli po stari cesti lepo počasi dalje, namesto da bi si začrtali novo pot, ki ne pelje le dalje, ampak tudi nakvišku.

Politično sajarstvo.

Tekom balkanske krize smo slišali in čitali toliko nerodnih in nesmiselnih političnih mnenj in nazorov, kakoršni so navadni v naših diplomatičnih krogih, da smo si z gotovostjo rekli: dalje pač ni mogoče. Prepričani smo bili, da preko teh ponesrečenih političnih manevrov pač ne bomo napenjali svojih sil za nove blamaže, a varali smo se prav temeljito. Sedaj, ko je na Balkanu za nas vse pokopano, ko smo zaigrali doli vse gospodarske in politične koristi, sedaj ko smo odbili Romunijo in Bolgariov nismo pridobili, sedaj se je oglašil nov prorok in pokazal je na novo polje, ki čaka še našega dela t. j. namreč Mala Azija. Morda se bo zdela ta stvar komu neverjetna, a res je vendar.

Čitateljem, ki so zmožni nemškega jezika in dobijo lahko revijo: »Oesterr. Rundschau« v roke, priporočamo, naj si tozadevni članek ogledajo in prečitajo v številki od 1. septembra omenjenega polmesečnika. Ker pa bo še koga drugega ta stvar radi svoje kurioznosti zanimala, podajamo v naslednjem glavne misli iz dotičnega članka, katerega pisatelj je previdno zamolčal svoje ime, kakor da bi mu dišalo, da stvar ne bo ravno dobrodošla. Značilno pa je, da se nekateri krogi še resno pečajo s takimi

stvarmi, ki so še bolj nerodnih nog kakor je bil stari »status quo«.

Omenjeni članek nosi naslov: »Avstro-ogrška in prednjeazijski problem«. Tenor in fundament sestavka je nemajheno prijateljstvo do Turčije, katero naj bi mi varovali vsaj v Mali Aziji, če je nismo na Balkanu vtegnili rešiti na suho. Torej zopet nekak »status quo« glede turške posesti v Mali Aziji, ker sicer se zna zgoditi, da bi mi ne dobili nič. Naravnost ginljivo je poslušati tega gospoda, kako našteva razne politične in gospodarske koristi, ki bi jih imeli mi v Mali Aziji. Kar mleko in med se cedi tam doli in maslo čaka, da ga mi pride-mo pobirat. In zakaj naj bi se mi spu-stili v to kočljivo in nevarno zadevo? Ker smo nekako »sosedje«, pravi član-kar, ker dandanes od Trsta do Male Azije pravzaprav ni več nobena dalj-ava. Radovedni smo, koliko je v Malo Azijo bližje kot v Belgrad in Srbijo, kjer so nam bila vrata odprta na stežaj, dokler jih niso mažarski in nemški mogot-ci zaprli.

Da se bodo vršile morda kmalu v Mali Aziji večje politične izpremembe, to je skoro gotova stvar. Zato pa nima naš protektorat nad Turčijo prav no-bene veljave, ker o tem, kar se bo zgo-dilo, so se že pogovorili drugi diplomatje in sicer brez nas. V poštev pride Rusija, Angleži, Francozi in Nemčija. Rusi so tam že od nekdaj sosede, Angleži ima-jo svojo roko tako ali tako že povsod vmes, Francozi si svojijo Sirijo, ker jia kaže radi trgovine, in Nemčija ima tam doli že svoja velikanska železniška podjetja, v katerih leže milijarde in mi-ljarde kapitala. Kaj pa imamo tam mi? Prav čisto nič. Tudi ene politične ali gospodarske vezi ni, ki bi nas vezala na Malo Azijo in razmere so tudi take, da bi bil smešen vsak poskus se vme-ševati v to nevarno afero.

Toda naš »diplomac« vendar sve-tuje tako, za slučaj, da bi turška posest v Mali Aziji namreč ne ostala več sku-paj, ali z drugimi besedami, ko si bodo omenjene velesile razdelile zadnji del turškega cesarstva, takrat naj bi bili tudi mi zraven in žrtvovali naj bi kolik-or se pač dá, da bi tudi mi smeli peti v tistem političnem zboru. In sicer mora

Nehvaležni otroci.

II.

»Ali nista to vaša sinova, g. svetovalec?« vpraša krčmarica; »gotovo sta prišla po vas.«

»I seveda,« reče Štefan. »Mislila sta, da sem šel na gornjo stran, pa vzameta konja ter se peljeta na južno stran. Žal, da moram povedati; ali dandanes ima človek le nevoljo z otroci. Šopiriti se, to znajo; drugače pa je Bog pomagaj! Pa jima že pokažem; vedeti morata, kaj je peš-hoja!«

»Kako lepa gospoda!« reče krčmarica. Prav podobna sta vam, kot bi jabolko razpolovil. Ali naj jima povem, da ste tu?«

»Nikakor ne!« reče Bernik.

»Tudi drugim ljudem prepovejte to. Hočem ju opazovati; bom vsaj vedel, pri čem sem.«

Krčmarica je stopila ven, da sprejme gospoda. Bernik pa se je srdil radi kočije, ki sta si jo izposodila, ker jima

je bila domača preslaba; ravno tako radi potnega rjavca in radi dečakov, ki sta dražila dekle, mesto da bi bila šla pogledat v hlev, ali je konj prav oskrbljen. Potem sta ropotala po hiši, kot bi bilo prišlo krdelo dragoncev in se vse-dla v postranski sobi in naročila jedila in par steklenic dragega vina.

Očeta je šrbelo po rokah. Ukazal je bil steklenico po 6 reparjev, sinova pa po 16 reparjev! Vendar pa je bil tilho za svojo deščeno steno, skozi vejno jamico pa je gledal, kako ugodno sta sedela na stolici in blazinjaku; slišal je kako je počila prva steklenica in kako sta nalivala in preskušala vino. Na to reče eden: »Kod pa kolovrati naš stari in se poti kot medved? O, ko bi vedel, kako je moral skakati rjavi, pa bi bil ogenj v strehi.«

»Tudi jaz menim,« reče drugi, »dobro je, da tega ne vé. Ali če hoče biti bedak, naj bo; med tem se bodeva dobro imela; dandanes dela vsak, kakor ga veseli. Kaj bi rekel k takemu vinu?«

»Ho! Morda bi nama vrgel steklo v glavo, in tako še večkrat, ko bi mogel

zraven; ali tega ne vé; in če pojde enkrat v pokoj — in dolgo menda ne bo trajalo več... potem pa vpeljeva drug red, iti mora drugače.«

In zdaj sta jela zidati gradove v oblakih. Izgovorila sta, kar sta davno mislila in za deščeno steno je sedel pobledele oče; kar je prišlo iz sinovih sre, tega bi ne bil iskal notri. Napravljala sta načrte na njegovo smrt. Karel je meril, da opusti obrt in da začne z bratom kako trgovino; ali kako, nista še vedela. Hotela sta zidati novo hišo na glavni ulici, drugo pa na deželi, hotela sta imeti vprego, dobro mizo, klet, povsod lepo pohištvo; pri tem nič delati, le brezskrbno živeti; le tu in tam napraviti kak dobiček in koga oplahati. Računala sta: koliko bi znašalo očetovo imetje; oče bi se bil skoro nasmehnil, ko je videl, da nista vedela za nekatere reči, ki jih je imel. »Dobro je tako,« je mislil; »kaj bi še le delala, ko bi vedela vse!« Poračunila sta, koliko oče porabi, in poračunila, da bi se dalo še enkrat tako dobro živeti. Zabavljala sta radi lišne postrate, radi materine radodarno-

sta in očetove dobrotljivosti. — Ali ko bodeva imela enkrat gospodarstvo v rokah, bo to drugače. Slugam se mora vse bolj tesno umeriti in z berači in ubogini sta hotela na kratko postopati. »Stavi-va,« sta rekla, »če se proračuni, koliko se tako potratí, da bi se lahko vzdrževala dva konja in bi se lahko vozila okrog in prijetno živela. Tega stari niso umeli in stari hodi peš okrog, pije slabo kavo, da si prihrani za pivo; in če mora biti vino, pije ono po 6 reparjev, ki razgrize še sod, če se ga pusti notri dalje od ene-ga leta. Pa še misli — stari bedak — Bog zna kako dobro gospodarji; in ne umeje, da tega ne zna, da prav za prav zapravlja in bi bil lahko za polovico bo-gatejši, ko bi znal to urediti. Ali kaj ta-kega ne more umeti, tak star svetovalec je prebedast za to. Tolaži naju, da tako ugaja ljubemu Bogu, da ga ne bo pustil dolgo več na svetu. Ljudje so ga toliko cenili; ali ko prideva midva na vrh, te-daj se bo izkazalo, kdo razume stvar bolje: midva, ali oče!«

(Dalje prih.)

ti in popraviti, kot pa jo širiti dalje. »Novi čas« pravi, da hoče »ljudstvu v pravi luči« pokazati, kako nas je opeljarila vlada s slovensko gimnazijo. Nam se zdi, da je edini opeljarjenec v tej zadevi goriški »Novi čas«, ki je pričakoval, da dobimo Slovenci realno gimnazijo in bi on potem lahko prav korenito mahal po naših voditeljih, češ, zakaj nam niste preskrbeli humanistične gimnazije, ker sedaj ne bomo dobili več duhovskega naraščaja itd. Tega vzroka pa sedaj »Novi čas« ni ma in zato krič in vik, da se trese cela Gosposka ulica. Čudno se nam zdi, da je »Novi čas« še le sedaj začel kazati »v pravi luči« »nesrečo«, ki je zadela goriške Slovence s tem, da so dobili samostojen srednješolski zavod? Zakaj ni takoj v začetku »Novi čas« pokazal te zadeve v »pravi luči«? Ali morajo gospodje napraviti prej nekoliko kolobocij, da še le počasi pridejo do »prave luči«? Prvič bi bili morali to vedeti, ne še le sedaj! Najbolj zanimivo je, da so pri »Novem času« naenkrat zagledali z ustanovitvijo slovenske gimnazije — nemško nevarnost. Prej, ko slovenski otroci niso imeli slovenskega poduka, prej ko je naša deca res trpela pod pritiskom nemških tirolskih profesorjev, takrat »Novi čas« ni videl nemške nevarnosti. Sedaj, ko imamo Slovenci svoj lasten zavod, sedaj vidi »Novi čas« v Gorici nemško nevarnost, sedaj jih je naenkrat pičil narodni obad in zašumelo je v uredniškem panju od same patentirane narodnosti. Da ne bo vlada bivše nemške gimnazije vteknila kar v koš, to je bilo jasno in da jo bo skušala vleči kolikor mogoče dalje, to je tudi jasno. **Radi samih nemških otrok pač skoro gotovo nemški zavod ne bo vspeval. Ako se mu odtegnejo vsi slovenski otroci, ki bi morda zašli tja, potem bo moral zavod skoro sam od sebe zaspati.** To pa leži v moči slovenskih in tudi laških starišev, kajti tudi če bi ne bilo v novi nemški gimnaziji nobenega Slovenca, bo lahko poleg tistih par Nemcev toliko Lahov, da bo imela dovolj učencev. Od slovenskih in laških starišev je tedaj odvisno, ali bo nemška realna gimnazija v Gorici v bodoče vspevala ali ne. Tu naj zastavi »Novi Čas« svoje pero in naj pouči naše ljudstvo, da ne bo morda ta ali oni v svoji neprevidnosti zapisal svojega fanta v nemški zavod. Toda namesto tega pouka »Novi Čas« udriha po slovenski gimnaziji, kakor da je ta kaj kriva. Če je vlada mislila na to, da bodo slovenski otroci polnili nemško gimnazijo, potem je pač dolžnost »Novega časa«, da ljudstvo opozori na to grdo vladino nakano in stariše primerno pouči o tej zadevi. **To bi bila naloga slovenskega lista, ne pa bedasto zabavljajne proti edini popolnoma slovenski srednji šoli.** S svojim pisanjem »Novi Čas« ravno dela reklamo za nemški zavod, ker slovenskega tako ponižuje in v nič deva, kakor bi bila slovenska gimnazija kako torišče za streljanje novostrujarskih kozlov. Naj svojo razgretost fantazijo »Novi Čas« obrne kam drugam, kjer lahko brez škode pisari svoje dolgovadne ropotije. Za slovensko gimnazijo se gospodje novostrujarji niso brigali nikoli prej, naj jo še sedaj puste lepo v miru. Za njih brihtnost je navadna gimnazija kakor se vidi vse premalo, upamo tedaj da nam bodo oni podali v tem oziru kaj boljšega. Dokler pa tega ne store, naj ne begajo ljudstva s svojimi prikritimi nasprotji proti slovenski gimnaziji v Gorici.

Presneto smo kihnilo, ko smo brali v »Novem Času« glede slovenske gimnazije med drugim tudi te grozilne besede: »O tej stvari bomo še govorili. »Gorici« pa rečemo le to, da naj ne meša teh presernih stvari v svojo klepetavo vaško politiko.« Saperlot, kdor to piše, je pa gotovo čital znano knjigo »Kako postanem odločen?«. Tako hudo nas pa ni še panal res nikdo, niti »Žef« s svojim ponarejenim dijalektom ne. Nas prav veseli, da bodo gospodje okoli »Novega Časa« še govorili o slovenski

gimnaziji, saj vemo, da pišejo precej neškodljivo in da radi njih pisanja ostane latinski in grški abc še vedno tak kot je bil. V koliko je bila naša politika v tej zadevi »klepetava« to vedo gospodje okoli »Novega časa« najbolj. Zakaj pa so **popravili svoje neresnične trditve po našem članku?** Zakaj sedaj priznavajo, da se bo zidala nova slov. gimnazija, zakaj priznavajo, da dobi sedaj slov. gimnazija 8000 K za učila? Kje so vzeli te podatke, če ne iz »Gorice«, kaj? Kdo je prej klepetal in besedičil brez potrebe in mora sedaj popravljati? Ali ni to ravno »Novi Čas«, ki sedaj ponižno priznava vse, kar smo mi kot dejstvo prinesli v »Gorici«. Zakaj pa so gospodje pri »Novem Času« preklicali takorekoč svoje prejšnje izjave in zakaj pišejo sedaj tako kot smo **na podlagi dejstev dognali mi?** To naj bi bili novostrujarji tudi povedali v »Novem Času«, to se spodobi in je častnikarska dolžnost, da priznamo, s kom in zakaj se borimo in da tudi povemo jasno, kaj piše naš nasprotnik. »Novi Čas« pa pobira podatke iz »Gorice« in to potem podaja kot svoje informacije. **V polemiki to ne gre, gospodje.** Povejte lepo, da ste se toli in tolikokrat urezali, naj tudi občinstvo ve, kako temeljito ste bili poučeni o zadevi slovenske gimnazije. Mi smo prinesli dejstva, ki ste jih vi lepo priznali, zato pa bo vsak razsoden čitatelj sedaj tudi vedel, kje je klepetavost in prazno besedičenje, kje pa pisanje na podlagi dogodkov in resnice.

O razvoju slovenskega šolstva pripoveduje svoje modrosti v »Tagespost« neki Z. Seveda pobere skupaj, kar je kje kedaj slišal ali čital in iz te kolobocije pride do zaključka, da ni vlada zadrževala razvoja srednjih šol s slovenskim učnim jezikom, ampak da je bilo temu krivo dejstvo, da ni bilo slovenskih knjig in to zato, ker slovenski jezik do sedaj še ni bil razvit za srednje šolske nauke. Ravno tako, pravi člankar, bo treba čakati še ogromno časa predno bo slovenski jezik zrel za univerzo. Te modrosti se že kar same zadavijo od prevelike učenosti. Mislimo pa, da so tudi Nemci bržkone imeli prej šole kot knjige, kajti še le na podlagi prakse se razvidijo prave potrebe. V koliko je naš slovenski jezik za univerzo še nerazvit, tu najbolj dokazujejo slovenska predavanja, ki so se vršila na univerzi v Gradcu, kakor je to razvidno iz katalogov o predavanjih iz leta 1850 do leta 1856. Predavali so takrat v Gradcu v slovenskem jeziku znameniti juristi Krajnc, Kopač in Skedl in dva teologa Robič in Tosi. O teh stvareh se tisti gospod Z. lahko pouči iz omenjenih vseučilišnih programov, posebno pa še izve marsikaj o tem v knjigi: K r o n e s, Gesch. der Grazer Universität. Prvo se je treba poučiti, potem pisati, gospod Z.

Blagoslovljenje nove kapele v Slov. sirotišču oziroma v »Slovenskem dekliskem zavodu« bo v soboto dne 20. t. m. ob 6½ zjutraj.

V »Slov. dekliskem zavodu« v Gorici, Ponte Isonzo 32, je za slovenske učence in dijakinje še prostora. Zavod nudi v vsakem pogledu velike ugodnosti in se smejo stariši popolnoma zaneesti, da so njih otroci tu v najboljših rokah.

Porotno sodišče v Gorici prične kakor smo že poročali svoje delovanje dne 20. oktobra. Vršile se bodo, kolikor je sedaj znano, obravnave, in sicer proti onim ponarejalcem in razpečevalcem denara, katere so lani v Gorici zasačili, proti dveh osebama iz Gradeža zaradi detomora oziroma sokrivde detomora, nadalje obravnava proti odgovornemu uredniku lista »L' Eco del Litorale«, katerega toži deželni svetnik in deželni odbornik dr. Pettarin zaradi razžaljenja časti potom tiska, ter obravnava proti istemu uredniku, katerega toži dež. odbor istotako radi razžaljenja časti potom tiska.

Prestop v katoliško cerkev. H katoliški veri je prestopila in bila krščena g.čna Gina Luzzatto, hči znanega advokata Rainunda Luzzatto.

900 K primanjkljaja imajo baje Nemci od zanje veselice na Telovadnem trgu.

V bolnišnico usmiljenih bratov so prepeljali: 19letnega Antona Golja iz Grahovega, ki se je pri delu ranil na desni roki; 19letnega Karola Stekar iz Cerovega, ki je zadel, ko se je hotel, vozeč se na kolesu, ogniti nekemu možu, ob drevo ter se precej težko poškodoval; 18letnega Franciška Jejčič iz Svinega pri Šmarjah, kateri je zadobil pri streljanju s topiči več ran na obrazu in na prsni in mu je odneslo tri prste leve roke.

Od Saksidov pri Dornbergu smo dobili daljši dopis, v katerem bridko toži dopisnik, da niso še do danes dobili Saksidovci toliko zaželjene in prepotrebne brvi čez Vipavo, ki bi jim skrajšala pot v njihove vinograde in na njihovo polje, ležeče na levi strani Vipave, za celo uro in še več hoda. Za to brv je bil napravljen svoječasno že načrt, na podlagi katerega je dovolil deželni zbor 1300 K podpore. Ali ta prvotni načrt se je vsled zahteve železniške uprave moral predrugačiti, ker brv, napravljen po prvotnem načrtu, nahajala bi se preveč blizu železniškega mosta. — Napravil se je drugi načrt, po katerem bi se brv napravila na drugem mestu, kjer bi pa morala biti mnogo daljša od one po prvotnem načrtu, vsled česar se je seveda tudi prvotno predvarjeni potrošek veliko zvišal, tako da bi se s podporo 1300 K ne moglo izhajati. Napravila se je vsled tega na deželni zbor l. 1912 druga prošnja, ki pa mora čakati rešitve do tedaj, ko pridejo take zadeve v deželni zbor k razpravi. — Dopisnik zvrča krivdo, da se to do sedaj še ni zgodilo, na tega in onega, s čimur pa stvari prav nič ne koristi. Brv je v resnici prepotrebna. Stroški pa po drugem načrtu so še precej visoki. Deželni zbor bode gotovo, videvši upravičeno zahtevo Saksidovcev, svojo prvotno dovoljeno podporo razmeroma povišal, ali treba bode trkati tudi drugje, namreč potrebna bode tudi državna podpora. Dopisnik sicer meni, da bi morala tudi dornberška občina kaj prispevati, češ, da saj je napravila Dornberžanom brv čez Vipavo na prvaško stran.

Bodisi pa temu tako ali tako. Ponaevljamo: Prošnja Saksidovcev, da bi jim bila pot v njihove vinograde in na njihovo polje skrajšana, je popolnoma opravičena in priporočamo zatorej onim, ki bodo imeli pri rešitvi te zadeve besedo, naj bi delali na to, da bode ustrezno Saksidovcem v tem pogledu.

Shod za ustanovitev slovenske šole v Trziču. Za minulo nedeljo so sklicali nekateri tržiški slovenski rodoljubi v Trziču shod za ustanovitev slovenske šole. Napovedali so javni shod v hotelu »International«, a na hujskanje nekaterih tržiških Lahov je politična oblast, oziroma c. kr. okrajno glavarstvo tržiško prepovedalo javni shod in to zaradi tega, ker se je bilo batí nemirov, tembolj, ker so min. nedeljo Slovenci v Gorici demonstrirali po ulicah. — Zato pa se je vršil zaupni shod v sobi imenovanega hotela. Na shodu, na katerem je bilo zbranih okrog 100 slovenskih starišev, je govoril g. dr. Otakar Rybař iz Trsta, ki je pojasnil težave, ki so združene z ustanovitvijo slovenske šole. — Ustanovil se je šolski odbor, ki naj pripravi vse potrebno, da se ustanovi »Šolska družba«, ki naj **potem vse potrebno** po vzorcu »Šol. Doma« v Gorici ukrene, da se začne enkrat resno delo za ustanovitev prepotrebne slovenske šole v Trziču. — Upanje je, da se z združenimi močmi posreči s časom osnovati v Trziču slovensko šolo, kajti slovenskih šolodolžnih otrok je v Trziču okrog 120. — Na shodu, je govorilo še par drugih govornikov, ki so navduševali tamošnje Slovence k ustrajnemu delu za ustanovitev slovenske šole. — Dal Bog, da bi seme, ki se je vsejalo v nedeljo v Trziču, rodilo

Razglas. C. kr. okrajno glavarstvo v Tolminu razglašča: V smislu § 16 zakona od dne 15. febr. 1896, dež. zak. št. 26 se javno razglašča, da se bodo oddali dne 25. septembra 1913 pri c. kr. okr. glavarstvu v Tolminu za osemletno dobo, t. j. do 30. aprila 1921 v zakup naslednji občinski lovi: d. o. Volarje, obseg 303 ha, vzklicna cena 25 K, d. o. Čiginj, obseg 493 ha, vzklicna cena 50 K, d. o. Lom tolminski, obseg 1012 ha, vzklicna cena 35 K, Lovišča obsegajo celo dotično davčno občino. Dražba se prične točno ob 9. uri predpoldne. Osebe, katerim nasprotuje kak zadržek v smislu § 42 lovskega zakona, so izključene od zakupa. Ponudniki izročijo pred dražbo (pred 9. uro) voditelju iste jamščino v znesku 20% vzklicne cene. — Jamščina se jim vrne — izvzemši zakupniku — po končani dražbi. Ako bi se med zakupno dobo zvečalo ali zmanjšalo lovišče, se zviša ali zniža zakupnina v razmerju prirastlega ali odpadlega površja. Natančnejše pogoje zakupa se lahko pogleda pri c. kr. okr. glavarstvu v Tolminu.

Iz vojaške službe. Vojaški štacijski poveljnik v Trstu admiral Rihard pl. Kolben je na lastno prošnje umirovljen. Tem povodom mu je cesar podelil častniški križec Leopoldovega reda.

Blagovnica v Trstu. Na Corsu v Trstu v novi palači zavarovalne družbe »Riunione Adriatica« je otvorila v ponedeljek tvrdka Oehler & Co. velikanško svojo blagovnico, ki je urejena po vzorcu raznih »Warenhausov« po svetovnih mestih. S tem je razvijajoči se Trst bogateji za novo pridobitev. Geslo novo univerzalne trgovine je, da si sme vsakdo ogledati blago, da pa ni nikdo siljen, da bi zato moral kaj kupiti.

Odredba tržiškega namestništva v obrambo zoper nesreče pri kmetijskih strojih. Tržiško namestništvo je izdalo naredbo, ki stopi v veljavo 11. febr. 1914, ki zapoveduje pri vseh kmetijskih strojih varnostne naprave v obrambo proti poškodovanju oseb, ki imajo opraviti pri kmetijskih strojih. Naredba, ki je podobna odredbam deželnih namestništev na Nižjem Avstrijskem, Solnograškem, Moravskem in v Šleziji, je zelo važna posebno zato, ker se naši kmetovalci že sedaj v obilni meri poslužujejo kmetijskih strojev, in sicer zato, da lažje in tudi ceneje pospravijo svoje kmetijske pridelke, pa tudi zato, ker je danes na kmetih občutno pomanjkanje poslov. Gotovo pa je, da se pri teh strojih, ki imajo razna rezila in kolesje na zobe, zgodi mnogo nesreč vsled neprevidnosti ali pa tudi vsled nesrečnega slučaja. Res je tudi, da so mnogi stroji tako napravljeni, da se tisti, ki ima opravljati delo pri stroju, prav lahko pri vsej pazljivosti telesno poškoduje, in sicer tako občutno, da je za celo življenje za delo nesposoben. Tržiško namestništvo zahteva, da je vse zobovje in kolesje pri strojih solidno pokrito, da so rezila tako podložena, da delavec, ki dela s strojem, nikdar ne more med delovanjem stroja doseči rezila. Odločno in strogo je prepovedano med tekom stroja mazati stroj, kolesje, natikati jermena. Tudi je prepovedano, da bi se stroju približali med obratovanjem ljudje, ki stroja ne poznajo in nimajo pri stroju ničesar opraviti. Pri strojih za rezanje rezanice za zobanje morajo biti napravljene okrog stroja ograje, in sicer take, da je nemogoče, da bi se igrali otroci pri stroju in ga poizkušali. Ta odredba se razteguje na vse stroje v kmetijstvu. Lastnik stroja je odgovoren, da se varnostne naprave priredijo na stroju in da so vedno v dobrem stanju. Ako je lastnik stroja svojo dolžnost glede varnostnih naprav izvršil in potem stroj dodelil delavcu, je potem ta odgovoren za vse nesreče, ki bi se pripetile in se kaznuje, in sicer od 2 do 200 kron globe ali ob 6 ur do 14 dni zapore.

Ljubljanski gostilničarji so doživeli neljubo blamažo. V »Slov.« čitamo: Odstraniti morajo sledeče listke: »Cena

biti naš vpliv v Mali Aziji najmočnejši, kakor trdi člankar, tako močan, da bodo vsi drugi odvisni od nas. Nobena druga država ne sme priti do kake večje oblasti, ne Rusi, ne Angleži. Mi moramo potem dobiti prav masten delež, ki bo imel ugodno lego in bo tudi gospodarsko kaj nesel. Posebno pa mora biti naš delež v Mali Aziji z vojaškega stališča primeren, da lahko potem razpolagamo s svojo vojaško močjo in držimo vse druge velesile v potrebnem strahu.

Taka reč se pa seveda ne doseže tako lahko in zato bi bilo treba že sedaj začeti razne priprave. Prvo je potrebno, da zasede Avstrija morsko obrežje nasproti angleškemu otoku Cipr v severni Siriji, od tu bi šlo dalje v notranje dele. Angleži bi pri vsem tem s svojim gorostasnim brodomjem brzokone lepo molčali ali pa se poskrili kje v Srednjem morju; drugega bi jim tako ne kazalo, če jim zagrozi tak le dunajski časnikar ali diplomat ali kar že je ta brihtni pisalec.

Da se kdo v današnjih resnih dneh peča še s takimi idejami, to je pač za kroge, v katerih se »Oesterr. Rundschau« posebno čita, prav značilno. Navaden kmetič na deželi, ki količkaj pogleda v kak političen list, ni več tako naiven, da bi iskal naših koristi v maloazijskih pokrajinah, kakor to delajo ljudje, ki hočejo veljati še za resne.

Naša monarhija je ravno po krivdi takih nezrelih nasvetov in nepolitičnih diplomatov zaigrala zadnje svoje koristi na Balkanu. Tam je bil naš delokrog, drugod ga ni. In ko se ta rana še ni prav razbolela, že prihaja kdo s takimi sanjarijami kakor smo jih pokazali ravno v predstoječem članku. Sedaj ko smo doma zapravili najlepše prilike, naj gremo preko morja loviti slepe miši, zato da bo ta ali oni nemški aristokrat lahko potem prodajal svojo zvedavost in trosil denar naših davkoplačevalcev. Mislimo, da smo zmetali dovolj denarja v vodo, zato pa naj bo enkrat konec naši neumni zunanji politiki, ker drugače bo še kdo svetoval, naj gremo kam onstran Amerike iskat izgubljene koristi. **Denar rabimo doma, ne pa za sanjarske politične poskuse.**

Da bi ravno mi morali napraviti prav vsako politično neumnost, to pač menda ne stoji v nobeni knjigi, a če bomo še dalje šarili s tako neosnovanimi načrti v političnem svetu, nam pa res ne bo drugega ostalo kot patent za blažaje.

Politični pregled.

Delegacijsko zasedanje.

Državni zbor bode sklican, kakor se zatrjuje od vseh strani, 15. oktobra t. l. Ena prvih nalog, ki se mora rešiti v prihodnjem zasedanju, so volitve v delegacije, ki bodo letos zborovale na Dunaju koncem oktobra.

Odstop Auffenberga in Conrada?

Razni listi poročajo, da pojde bivši vojni minister pl. Auffenberg, ki povečuje južni armadi pri velikih vojaških vajah na Češkem, po končanih vajah v pokoj, ker je doživel pri vajah neuspehe. — Dodatno k temu odstopu se javlja tudi, da odstopi tudi šef generalnega štaba Conrad pl. Hötendorf.

Hrvaška politika

baje dobiva vedno bolj trdna tla. Baron Skerlec je že zopet začel pogajanja z merodajnimi političnimi strankami, od katerih pride seveda najbolj v poštev hrvaško-srbska koalicija. Mnenja so sicer različna. Eni mislijo, da bi bilo bolje, da se prej končajo vsa pogajanja, potem šele naj pridejo na vrsto volitve v sabor, drugi pa so odločno proti temu in zahtevajo, da se razmere prej popolnoma ublažijo, da se izvrše volitve itd. in še le potem naj začne nova pogajanja. Brez ustavnih volitev ni pogajanj, to je geslo ene stranke, druga zahteva prej pogajanja, potem volitve. Sedaj je pač največ ležeče na Mažarih. Ako bodo ti priznali Hrvatom njih pravice, potem bo šlo gotovo gladko, ako ne, pa začne zopet opozicija in brzokone še hujša kot prej.

Nova stranka na Ogrskem.

V nedeljo se je pod predsedstvom grofa Andrassyja ustanovila v Budimpešti nova stranka, ki ima v programu popolno demokratizacijo državne uprave s madžarskim nadzorstvom. Ta

stranka ima v programu tudi Hrvaško in zahteva, da se čimprej uvedejo ustavne razmere. Glede zunanje politike pa pravi program, naj se vzdrži trozveza in prijateljstvo z Balkanom.

Srbski kralj pride na Dunaj.

»Pester Lloyd« poroča, da se bo srbski ministerski predsednik Pasić pri njegovem posetu septembra dogovoril z našim zunanjim ministrom o podrobnostih glede poseta kralja Petra pri našem cesarju.

Upravna komisija na Češkem,

ki opravlja posle deželnega odbora se je glede izboljšanja čeških financ precej uštel. Od davka na pivo so računili namreč jako velike dohodke, prišlo pa je od 6. avgusta t. l. komaj 4000 K v blagajno. Ta svota je pač proti velikanskim dolgovom in izdatkom kaplja v morje. Fitje piva je šlo na Češkem v zadnjem času kakor nalašč za 40% nazaj.

Nova politična stranka v Srbiji.

Kakor poročajo listi, se je ustanovila v Srbiji pod načelstvom profesorja Perica nova politična stranka, ki hoče pospeševati sporazum med Srbijo in našo monarhijo. Do tedaj sicer glasovi v tem oziru niso prišli dosti do veljave, a upati je, da se v interesu obeh držav obrne na bolje.

Naše denarne zveze z Balkanom.

Kakor smo že poročali, dobi Bolgarija pri naših avstrijskih bankah 30 milijonov kron posojila. To se je zgodilo seveda edino na prigovarjanje ministra grofa Berchtolda, ki hoče sedaj s posojili rešiti to, kar je prej diplomatično izgubil. Ako bo šlo, je seveda strašno težko vprašanje. Razum tega je pa skrajno negospodarsko ravno v sedanji denarni krizi dati toliko denarja izven države, četudi se bo dobro obrestoval. Dotične banke dobijo namreč okroglo 11% za svoj izposojeni kapital. Ukljub temu svarijo politični in gospodarski listi, naj se v tej zadevi ne gre predaleč, ker bi znalo biti to potem za naš denarni trg osodopolno. Izmed drugih držav na Balkanu je edino Grčija, ki nima pri nas dosedaj nobenega dolga. Z romunsko državo imamo razmeroma tudi prav majhne denarne zveze in nekateri

svetujejo, da bi ne bilo morda napačno se tukaj nekoliko angažirati; seveda je treba prej denar — imeti. Črnagora je že večkrat dobila posojila pri avstrijskih bankah, seveda ne v posebno visokih vsotah. Par milijonov kron pa ni skoro vredno, da bi se računilo, ko se gre drugod za ogromne svote. S Srbijo imamo denarne zveze posebno iz l. 1881 in 1888. Turčija pride v tem oziru pri nas v poštev posebno radi znanih turških srečk (Türkenlose), katerih je v Avstriji okoli pol in na Ogrskem okoli četrtilijona v prometu. Kar se že omenjene Bolgarije tiče, smo imeli tam doli že l. 1889 večje 6% posojilo in tudi od 6% hipotečnih bolgarskih srečk je še precej dosti v naši državi. Da bi ta majhna posojila imela morda kak političen vpliv, na to skoro ni misliti, kati glavno besedo v tem oziru imajo Francozje, ki lahko razposojujejo milijarde in milijarde. Zaradi par milijonov si ne bomo političnega položaja prav nič izboljšali v svojo korist, pač pa se zna zgoditi, da se bo ravno z našim denarnim storilo kaj — proti nam. Ker pa poleg nesrečne politične roke imamo doma še večje potrebe kot na Balkanu, bi bilo pač gotovo najbolje, da se v take stvari ne vmešujemo. Država od tega ne bo imela niti troho koristi.

Bolgarsko - turški mir.

Iz Carigrada se poroča, da bo mir med Bolgarijo in Turčijo sklenjen že to soboto.

Vojska med Japonsko in Kitajsko.

Listi pišejo, da pride skoro gotovo do vojske med Japonsko in Kitajsko, in sicer v najkrajšem času.

Darovi.

Za »Šolski Dom«.

je došlo našemu upravništvu: Gospoda trg. ak. Milan Braida in stud. iur. Karl Slokar K 4. Nekdo za dober dovtip 50 vin. Hvala!

Domače in razne vesti.

Sicer neradi, a vendar so priznali pri »Novem Času«, kdo ima zaslugo za slovensko gimnazijo v Gorici. Dolgo so se novostrujarji repenčili, a nazadnje, ko so videli, da je to storil tudi že »Slovenec«, so bili tudi oni takorekoč prisiljeni priznati, da je goriška slovenska gimnazija zasluga dr. Gregorčiča, ki so ga bili novostrujarji politično že pogrebli. Toda kako so se pogrebelci pri »Novem Času« preplašili, ko so videli, da so pokopali le prazno rakev in da je dr. Gregorčič politično še živ in čvrst med nami. Nas prav veseli, da se tudi »Novi Čas« počasi navadi pisati objektivno o političnih domačih dogodkih in da lepo prizna zasluge, komur res pritičejo. Počasi bomo »Novi Čas« morda pripravili tudi do tega, da bo objavil vsaj začetne odstavke iz onega članka, ki ga je napisal dr. Mahnič o katoliškem časopisju in o katoliškem radikalizmu. Če so gospodje dr. Gregorčiču priznali zasluge, potem bode šlo tudi to. Res, da so se glede dr. Gregorčiča pomišljali celih štirinajst dni, a nazadnje je pa vendar šlo gladko: tudi velik grešnik se počasi spokori!

»Novi čas« je še vedno v boju proti slovenski gimnaziji in kar je enkrat v svoji nerodnosti zatrobil, to trobi sedaj dalje. Bolj pametno pa je zmoto prizna-

drugod so tudi pri nas bili takrat samostani velike kulturne važnosti. Bili so središče izobrazbe, v hudih časih tudi obramba proti Turku. Dalje poroča pisatelj o domačem slovstvu iz one dobe, o narodnem življenju in o narodnih nošah, ki so bile takrat še splošno v navadi. S tem zaključuje dr. Gruden zgodovino našega naroda do konca srednjega veka. Knjiga je pisana prijetno in domače, številne slike objašnjujejo berilo. Želeti bi bilo, da bi jo naši Slovenci pridno čitali in se učili iz nje spoštovati svoj rod in svojo preteklost. Iz zgodovine svojih pradedov se učimo, kaj je res bilo in kako se je zgodilo. Zanimanje bo rastlo od dne do dne in namesto praznih fraz se bo vdomačilo pravo rodoljubje med našim ljudstvom. Posebno naj bi mladina skrbela zato, da se temeljito priučijo domači zgodovini, da bo tako znala ceniti narodne in kulturne pridobitve preteklih dni. Ako hočemo svoj rod prav ceniti in spoštovati, moramo poznati njegovo zgodovino. Ni sicer velika in obširna kot so morda druge, a zato ni nič manj zanimiva kot druge in je — naša. d. b.

Dr. Josip Gruden:

Zgodovina slov. naroda.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je izdala za svoje člane letos že 3. zvez. »Zgodovine slovenskega naroda«. Ako sta bila prva dva snopiča nekoliko bolj splošna in sta opisovala zgodovinske dogodke, ki so se tikali ne le slovenskega ljudstva, ampak so bili sploh zgodovinskega pomena, je pa sedanjí 3. zvezek toliko bolj domač, naše gore list. Pisatelj nam opisuje v tem snopiču turške boje do konca srednjega veka (okoli 5010). Ta krvava doba je bila junaška doba našega naroda, kajti ne prej ne poznej nismo stali nikoli tako samostojno kot takrat, ko je bila vsa naša eksistenca edino na naših ramah. Najhujši turški naval na Goriško so bili l. 1477, od koder so šli turški roparji na Koroško l. 1478. (Miklova Zala!) Z ozirom na turško nevarnost so se naši pradedje branili kakor so pač vedeli in znali. Deloma so se poskrili po utrjenih samostanih, deloma po taborih okoli cerkva itd. Imena »tabor« kakor jih je

vse polno po Slovenskem, spominjajo povsod na turške čase. Tudi v narodni pesmi je pustila ta doba svoje sledove. Krlja Matjaža so opevali naši pradedje, pesem o Mladi Bredi, ki pride po njo turški ženin, jim je bila znana itd. Deželno upravo je takrat vodil navadno deželni glavar, drugi za njim je bil deželni upravitelj in tretji deželni uradnik je bil vicedom. S o d s t v o se imeli vaški župani še v veliki meri v lastnih rokah, ravno tako mesta, ki so imela poleg sodstva še druge pravice. Posebno zanimivi so podatki o življenju ljudstva po deželi: **To je bilo vedno slovensko.** Deloma so bili svobodni kmetje, deloma so plačevali služnosti in delali tlako; cerkvam so plačevali desetino. Takrat so imeli kmetje še precej lastnih pravic kot n. pr. vinogradniki v znamenem gorskem zakonu, ki ga je našemu ljudstvu potrdil nadvojvoda Karl že l. 1584. **To je gotovo prva slovenska uradna listina.** Kmečki upori so važna točka naše zgodovine, ker kažejo, da se nemški graščak ni držal pisanih zakonov in pogodb, ampak jih je krivično prelamljal; zato se je ljudstvo uprlo. Kakor

Če hočete imeti dobro, lepo novomodno in po ceni jesensko obleko in sploh manufakturno blago, obrnite se zaupno do tvrdke TEOD. HRIBAR v Gorici Gosposka ulica števil. 6.

za postrežbo pa se daje po 1 vinar od cigarete in 2 vinarja od cigare. Listi so bili izdani od gostilničarske zadrage. Načelstvo zadrage naj se v prihodnje preje informira pri finančni oblasti, predno izda take listke. Gg. gostilničariji se opozarjajo, naj te listke odstranijo, ker drugače utegnejo biti občutno kaznovani. Po gostilnah je odposlana finančna straža in odstranja to protizakonito tiskovino.

Oporoka bogate grofice. V Volskem je umrla prošli teden grofica del Mistro, ki je zapustila občini vse svoje premoženje v znesku 600.000 kron. Njeni italijanski sorodniki, ki morajo gledati glasom njene oporoke skozi prste, pa hočejo njeno poslednjo voljo izpodbiti in dokazujejo, da je delala oporoko pod vplivom nekega hrvaškega odvetnika.

Za vsako naše društvo in družbo — za vsako našo šolo — za vsako naše županstvo in pisarno — za vsak naš dom naročite v trajen spomin posvetitve ljudstva Brezmadežni ob priliki Katoliškega shoda veliko trobarvno podobo Brezmadežne z besedilom posvetitve. Cena veliki umetniški podobi skupno s poštnino samo 1 K. Naročite več podob skupaj! Naročila sprejema pisarna Katoliškega shoda v Ljubljani, Ljudski Dom!

Vlak je povozil na isterski progi pri Miljah 83letnega Ivana Brajnik. Bil je takoj mrtev.

Povečanje postaje Jesenice. Jeseniški kolodvor prično zdaj razširjati, kar je že skrajno potrebno. Povečali bodo sprejemno poslopje, napravili bodo tudi dohode pod zemljo k vlakom, da ne bo potrebno hoditi čez tračnice v vlaku. Tudi stališča povečajo. Dela so oddali Kranjski stavbni družbi.

Zagonetna roparica. Kljub vsem naporom raznih lovcev še vedno niso zasačili zagonetne roparske živali, ki se potika sedaj okoli Volšperka in kjer je napravila že ogromno škodo med drobnico. Ljudje se boje, kaj bo pozimi, ko postane žival gladna in se bo približala človeškim bivališčem. Takrat postane lahko nevarna tudi za ljudi. Okrajno glavarstvo v Volšperku je odredilo sedaj na roparico velik lov. Povabilo je vse lovce v okraju, da se lova udeležijo, seveda na svoje stroške. Čas lova še ni natančno določen. Priglasite se pri glavarstvu lahko tudi drugi lovci, ki bi se zanimali za ta lov.

Poslanec dr. Pacak obotel na smrt. Bivši minister, poslanec dr. Pacak je v Kutnihori obotel na smrt.

Hude posledice pregreška iz dijaških let. Avskultanta pri sarajevskem okrožnem sodišču Petra Sabića so te dni odpustili iz službe, ker se je zvedelo, da je bil leta 1906, kot dijak kaznovan s 24 urami zopora, ker se je na železnici vozil s tujo legitimacijo. Sabić je nato prosil za sprejem pri financih, a je bil odbit. Nato je vstopil v odvetniško pisarno in se hotel vpisati v listo odvetniških kandidatov, toda vlada je tudi to odbila.

Znižane vojaške kazni. Višje vojni sodišče v Erfurtu je 4. t. m. po dvadnevni obravnavi nekaterim radi upora obsojenim rezervistom znatno znižalo kazni prve inštanice. Medtem je namreč stopil v veljavo novi vojaški kazenski zakon, ki je bistveno milejši nego stari. Rezervistom, ki so dobili v prvi inštanici po pet in pol leta ječe, se je kazni znižala na dve leti in manj, nekaterim celo na štiri mesece.

Za morilca Kunschaka je prosila žena umorjenega poslanca Schuhmeierja. Svojo prošnjo je naslovila na pravnega ministra in povdarila, da je njena želja, da bi Kunschak ne bil obsojen. Tako želi žena tudi v smislu svojega moža Schuhmeierja, ki je bil kot poslanec vedno proti smrtni kazni.

Politična prepoved. Trentinski list »Alto Adige« poroča, da je politična oblast prepovedala sedmim občinam ob italijanski meji dajati v najem planinske pašnike tujim (italijanskim) podanikom. Trentinski Italijani so vsled tega vsi iz sebe.

Velikanski remorker. V torek popoldne so spustili v Tržiču v morje največji remorker Jadranskega morja. Nova ladja, ki še nima imena, je last Cosulicne družbe in bo zamogla s svojo silo (1000 H. P.) in s svojo velikostjo (56 metrov) dirigirati tudi največje parnike avstro-amerikanske družbe.

Kitajska republika je naročila v tržički ladjedelnici tri rapidne križarice, katere bodo plule z brzino 30 morskih milj na uro. Prva križarica ima biti gotova koncem leta 1914., druge dve v kratkih presledkih pozneje.

CENTRAL BIO. Glinjivi roman »Zelena pristava« Francoza Sulié se predstavlja včeraj in danes v kinogledišču »CENTRAL BIO« v salonu »Central«. To je veliko delo, ki zasluži v resnici občudovanje posetnikov Biota. Zraven tega pa nam prednaša priljubljeni »Pathé-časopis« najnovejše svetovne dogodke. »Pathé-časopis« nastopi tudi z novim programom za jutri in četrtek. Ta dva dneva se bo na projekcijski steni odigravala pretresujoča drama »Usodepolni dvboj« iz življenja umetnikov v krasnih barvah. Preskrbljeno je tudi na konca za smeh. Starišem, ki spremljajo svoje otroke sedaj v šolo, toplo priporočamo ta kinematograf, ki je edini te vrste na vsem Primorskem. — Čim prej se bo predstavljal Tolstoj-ev roman »Živeče mrliško truplo«.

Drobtinice.

Velika tavina. V noči od ponedeljka na torek je bila iz ekspresnega vlaka, ki vozi iz Jersey City proti jugu, ukradena železna blagajna, v kateri se je nahajalo 300.000 dolarjev (okrog poldruhi milijon kron). Denar se je nahajal v dveh zapečatenih oмотih. V enem je bilo 200.000 dolarjev za nacionalno banko v New Yorku, v drugem pa 100.000 dolarjev za neke druge banke.

Borzo za kupčijo z dekleti je na podlagi zaupnega naznanila odkrila varšavska policija v nekem tamošnjem hotelu. Na borzi so se zbirali kupčevalci s človeškim mesom s celega sveta. Policija jih je veliko število zasačila in našla pri njih nad 70.000 rubljev, ki so bili namenjeni za »blago«.

Berolin 4 milijonsko mesto. Sedaj šteje Berolin 3.970.664 prebivalcev. — Računajo, da bo mesto štel koncem leta 4 milijone prebivalcev.

Kolera v Bosni. V nekem mlinu v Kreki pri Tuzli je umrla ena žena na kolero. V istem mlinu je obolelo nadaljnjih pet oseb na znakih kolere. V Vidovicah je obolel en otrok na znakih kolere. — Drugje po Bosni in Hercegovini je število bolnikov stalno kot začetkom pojavnosti te bolezni.

Amerikanski poslanik na Balkanu postane Čeh. Iz Chicage poročajo češkemu narodnemu svetu, da je severo-amerikanska vlada imenovala za ameriškega poslanika v balkanskih državah češkega industrijalca Vopička.

Fanatičen patrijot. Iz Tokia poročajo: V zunanjem ministerstvu si je neki obiskovalec prerezal trebuh v protest, ker japonska dinastija ničesar ne dela.

Najhitrejša vojna ladja na svetu je novi ruski torpedni lovec »Novik«, ki je pri poizkusni vožnji primerno obtežen dosegel hitrost 37,3 morske milje na uro, ne da bi se bila delozmožnost strojev do kraja izrabila. »Novik« ob-

sega 1400 ton in je bil zgrajen po načrtih hamburško-stettinske ladjedelnice »Vulkan«.

Gospodarsko.

Račun državnih železnic izkazuje za leto 1912 prvič 6,6 milijonov dobička, medtem ko je bilo še v l. 1911 9,2 milijonov izgube.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v GORICI
ulica della Croce šte. 6.

Jakob Miklus
mizar in lesni trgovec
v Podgori
na voglu železniškega mosta
(na cesti, ki pelje proti Gradškemu)

Trguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 33 od 3—12 metrov dolge in 33 od 3—12 colov debele.

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Gorici **Gospoka ulica št. 1** se priporoča slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snažna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi ima razne toaletne potrebščine po zmerni ceni. — Prevezma vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 12 K in naprej kilogram.

FRANC NOVAK,
Gospoka ulica, šte. 1.

Sante Busolini

trgovec z jedilnim blagom v Gorici

naznanja slav. občinstvu, da je preselil svojo trgovino iz dosedanjih prostorov na Kornu št. 13

v ulico sv. Antona šte. 2
tik trgovine g. Ig. Saunlg.

V rovih prostorih bo postregel slav. občinstvu z najboljšim blagom, nizkimi cenami in dobro postrežbo. — Istotako tudi v svoji

podružnici v Solkanu št. 31 I.

Obenem priporoča svojo **apnenico** v Solkanu. Cenj. naročila se sprejema v trgovini v ulici sv. Antona šte. 2 in se izvršujejo točno.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj 86, 2, 44, 83, 49.

Na prodaj je v Gorici enonadstropna

Hiša

z velikim vrtom. Več pov. naše upravn. ništvo.

NAJBOLJŠA / TREHA / SEDANJO / TI
Firmit - AKRIL JEVEC

Asbestni cementni skriljavec Firmit je umeten kamen najboljše vrste

FIRMITOVE TOVARNE ZADR. 202
WEIßENBACH & TRIESTINGI
/PODNE AV / TRIJKO 5923
ZA / TOP / TVO IN ZALOGA
G. GREGORIĆ · GORICA OZKA Ulica št. 1

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

srebrar in zlatar v Gorici ulica Morelli 12
odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem čč. cerkvenim oskrbništvom za vsakovrstna izgotovila cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

ORIGINAL VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa »ALTENA«, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

šivalni stroji Original »Victoria« so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznic e in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdku

Kerševani & Cuk,
GORICA — Stolni trg št. 9.

Central Bio!

Vsaki dan velezanimivi programi.
V nedeljo predpoludne od 10. — 12.: Sestanek vseh oko-